

# Latweeschu Awises.

52. gaddagahjums.

No. 2.

Treschdeenâ, 10. (22.) Janwar.

1873.

Redakteera adreffe: Pastor Sakranowicz Luitzingen, pr. Frauenburg, Kurland.  
Ekspedizija Besthorn k. (Meyher) grahamtu bohde Zelgawâ.

**Latweeschu awises** kohpâ ar veelikkumu „basnizas un skohlas sinnas“ us jaunu 1873. gaddu, maksahs tâpat kâ libds schim: **1 rubli f.** preeksch wisseem, kas tahs **Zelgawâ** liks sanemt; un **1 rubli 50 kop.** preeksch teem, kam **par pasti** japeesuhtha.

Wissus awischu nehmejus lubdam atkal jau **pee laita** usdohtees. Zeen, mahzitaji un skohlmeisteri, sreibweri un pagasta wezzateer tohp lubgti apstelleschanas, kâ libds schim, mihtli apgaddaht. Kas 24 eksemplarus apstelle dabubs 1 wirfu.

Apstelleschanas peenems: **Awischu nammâ Zelgawâ** Besthorna k. (Meyhera) leelâ grahamtu bohde pee tirgus platscha; **Rihgâ Daniel Minus** k. kantori, teatera un wehwer eelas stuhri; pee **Dr. Buchholz** k. leelâ Alefander eelâ Nr. 18. un **M. Buch** k. grahamtu bohde.

**Rahditajs:** Wisjaunatahs sinnas, Daschadas sinnas, Miblestiba, Antons un Madleena, Lubgshana no Bez-Saules, Labbas laimes lafftajeem, Wihra galwa, Albidas, Naudas tirgus, Labbas un preekschu tirgus, Sludoinaschanas.

## Wisjaunatahs sinnas.

**Behterburga** 8. Janwar. Telegrafs sinno, ka Wiina keisariiska gohdiba, leelfirsts krohnamantineeks jau til tahs atkal effoht atspirdsis, ka dakteri ne-atrohn wairs par wajjadfigu ikdeenas flimmibas sinnas islaist.

**Zelgawa.** Rahdam Kreemu bohtselliim us jaunu gaddu it labba laime bijust, jo kâ dsirdam, 2. Janwar, winnestu wilkschana no 5prozentu waltsaisleeneschanas biketehm laimes mahte scho jauneklî irr apdohwinajust ar winnestu, 25000 rubl. leelu. Netizgu wis ka jauneklîs laimes mahtei par to parahdihs fa-ihguschu waigu. R. S—z.

**No Londones** sinno, ka keisara Napoleona behru deena bijust 15. Janwar. Gebalsameeretais libklîs irr guldihts Tschislurstes fattofu basnizâ ihpafschâ melwi, us tahs weetas, kur Napoleons dsihws buhdams mehdsis tai basnizâ fehdeht. Us behrehm braukt bij ihlugusches atwehleschanu no fawas waldischanas dauds Franzischu generati un wirsneekt; arri pats Mat Mahons, wissas armijas wirskomandeeris. Effoht til atwehlejuschi us behrehm braukt tahdeem, kas agrahl stahwejuschi pee Napoleona adjutantiu weetas. Awises sinno no Londones, ka Napoleons effoht testamenti pamettis, kurrâ ezejek keisareni Eischeniju par waldineegi, kamehr prinzihs buhs pilnôs gaddôs. Par printfscha kuratoreem un audsinatajeem wissi augstee raddi irr ezehluschi fawu raddineeku kardinali Bonaparte un fennako ministeri Rouher. Kâ gaidams keisarene gan tuhbal iflaidihs manifestu, kurrâ pafausei darris sinnamu, ka wiina irr waldineege un turrâ rohtâs fawas familijas rektes. Mas gan schim brihscham Franzija to behda. Tur brihwalstneeleem preeks, ka weens prettineeks masahf.

**No Tschislurstes** raksta wehl klastakas sinnas par Napoleona pehdigahm fundahm: To ohtu greechanu isdarris dakteris Tompsons; sahpes bijuschas leelas un tapeh; wajjadsejis meega sahles (florosformu) palihgâ nemt. Bet zaur operaziju radduschahs jaunas sahpes, lo nespehjuschi kluffinaht, kamehr atkal dewuschu siwras opiuma sahles, kâ ka flimmais fawu pehdigo nakti ittiu meerigi gullejis. Ohtâ rihtâ pulksten 11. bij norunnata sanahlschana no teem 4 daktereem: Tompson, Gull, Korwijahr un

Konnoh. Bet Tompson pulksten 10. pee flimneeka gultas peeedams jau atradda, ka dsihwibas pulkstenis bij pawissam lehns un redsedams, ka ar dsihwibu eet pee galla, likka to keisarenei teikt. Wiina peenahja, bet keisars to wairs nepasinna. Gan raudsija spehpus dauds maj wehl stugrinaht, bet newarreja. Laida sinno us Wolwitschu, lai dehlinsh stedsahs turp, tâpat arri suthija pehz preestera, kas atuahzis wehl nodewa sw. walkarinas meelastu. Keisarene ar klastbuhdameem bij jeklôs nomettusches apgultu, un preesteris ohtâ istabâ turreja fawas mischas. Keisars likkâhs wissu faprophoht, kas notikka, keisarene wehl to aplampa un nobutschoja schlihreju; atpuhtahs diwi reis dsikli un smaggi un bij idstiffis. Keisarene bij pagihbusi un tappa ijnesta jittâ istabâ. Prinzihs til abrauja, kad tehws jau preeksch stundas bij mirris. S.

## Daschadas sinnas.

No eekschsemchem.

**Baltijas** generalgubernatora kungs firsts Bagration 30. Dezember nobrauzis us Behterburgu.

**No Rihgas.** Pa jauno dselzjeka tistu ar sirgeem jau sahkluschi braukt pirmo seemas swehtku deen, usbrauzamee dambji abbôs gallôs irr pawissam gattawi.

**Behterburga.** No waldischanas puffes irr 70 tuhst. rublu atwehleti, lai ar teem warretu nahkloshâ gaddâ astronomijas jeb gaisa leetu gudribâs jaunus eewehrojumus kraht, jo 1874. gaddâ buhs redsams, ka weena no tahm faulei wisuwajahm planetehm (staugulu swaigsnehm), ko sauz par „Wenus“ (rihta swaigsne) faules rippai patlabban garram eet. Schi swaigsne irr tumahl pee faules ne kâ muhsu semmes lohde (15 milion pret 21 mil. juhdschm). Wiinas jekku no jauna apluhlojohht un aprehkinoht warrehs tad astronomi jo smalki isrehkinaht, faules tahlumu no muhsu semmes lohdes. Gribb no 24 weetahm to brihdi wehrâ nemt.

— Us Behterburgas-Gatschinas dselzjeka 22. Dezember daudseem klast effoht irr isprohwejuschi to jauno eerikti, ko Bairu inscheneers Heberleins isgudrojis, ka warr rattu rindu paschâ pilnâ skreeschana nezik azzumirklôs noturreht.

Wissu to israhdiſchanu Heberleins bij nodewis Rihgas Stuz lunga ſiunā, bet tomehr patš arri bij klah. Iſde-wees wiſs tohti labbi. Rattu rinda braukufi ar pilnu ſpehku un uſ dohtu ſihmi 10 ſekundu laika (taš buhtu, fa-mehr lihdi 10 iſſkai) wiſſa rinda bijuſi pawiffam ap-ſtahjuſees; turkklah wiſs taš notizzis beſ lahdeem treeze-neem, ittin rahmi. Prohwejuſchi arri to, ſkreiſoſchus waggonuſ uſ weetas apſaukt un aptureht un arri taš iſ-deweš. To darrijis Heberleins patš. Pawilziš til pee weenas knohpes un 3 apparati, maſchineš ſpehku atpakkat raudami, uſ weetas rahdijufchi, ka tee ſpehju atturretees pretti maſchinei. Tahda eerikte ſaprohtamš irr tohti tei-zama, jo zik nelaimes nenotikka lihdi ſchim zaur to ween, ka neſpehja rattu rindu ahtri noturreht un bij jaſkreen re-dſamā nelaimē eekſchā. Beidsoht prohweja no Gaſſchi-nas arri uſ leiju brauzoht apturreht un taš til pat labbi iſdewahš. Zerramš tad, ka dſelzjekk walidibaš raudſihs wiſſaš ſcho Heberleina bremsi ſaweem ratteem peekahrt.

— Jaunais rekrufchu likkumš irr patlabban walſſe-rahtei eefneegts. Liſlumam irr 140 nodakkaš; iſſklaidro-ſchanas, tur waijadſehš, warrehš peelikt eekſchleetu, karra un ſinanz miniſteru lungi.

— 28. Dezember Behterburgā atbrauza augſtā mini-ſtera lungš no Perſijas, Raſimulmuks wahrdā. Rā dſird wiſſch no ſchejenes buhſchoht wehl arri uſ zittahm wal-ſſihm reiſoht un to wiſſch wiſſur grihb paſiuroht, irr ta leeta, ka winna augſtš lungš, Perſijas walidneekš (ſchakš) ſcho pawaffar grihbtoht nahkt uſ Ciropu un apzeemoht ſa-wuš amata brahluš. Jan Aprili wiſſch buhſchoht Aſtrakānā buht un nahkt teeſcham uſ Behterburgu un tad uſ Berlini u. j. pr. Miniſteris eſſoht 40 gaddu wezš lungš, runna-joht ſmaliki pa franziſki un engliſki un eſſoht tohti gudš un weilš.

— Generaladjutantš graſš Schwalowš augſtāš darrifchanāš no Kreewu Keiſara irr noſuhtihš uſ Londoni un kā awiſeš ſiuno irr jau tur nobrauziš. Turkiſtanāš generalgubernatorš Kauſmanš ſchinniš deenāš braukš ar wiſſeem ſaweem wirſneekem no Behterburgāš prohjam uſ ſawahm puſſehm.

**Riht-Siberijas puſſeš eſſoht tohti leelš ſaltumš.**

— Wolgaš uppe pret Samaru irr jau 16. Dezamber aiſfalluſt un wehl taggad eimoht it drohſchi par leddu.

No Deenwidduš-Kreewijaš, tā ihpaſchi Odeſſaš apgabbala ſiuno, ka daudš Wahju koloniſtu eet prohjam uſ Ameriku; pahrdohdoht ſawas mahjaš un mantu un dohdotees zekā. No Bereſenas aprinka ween 120 ſami-lijāš aiſgahjuſchāš.

Daſchāš Kreewijaš ſemſtibāš, grihbendamāš pawairoht to dſihſchanošs pehž ſkohlāš mahzibahm irr walidifchanai atkal to luhgſchanu preekſchā liſluſchi, lai taptu inemti no meeſaš ſtrahpes wiſſi tahdi ſemneeki, kaš ſpehju elemen-tar ſkohlāš mahzibaš uſrahdiht. S.

*No ahſeemehm.*

**Keiſarš Napoleonš mirriš.** Ta irr ta wehſtš, kaš pa mallu mallahm tohp taggad neſta un pahrrunnata.

Schee paſchi neziſ wahrdini pahri gadduš atpakkat buhtu wiſſu paſauli gan zittadi ſatrizzinajuſchi, ne kā taggad, tur til ar ſcheblumeem uſluhko ſchi zilweka behrna muhſcha zekū, kaš bij gan raibš un brihniſchlihgš, no paſchāš ſemmibaš lihdi wiſſu augſtakai paſaulēš gohdibai un atkal leižā lihdi pat dſillakai paſeminafchanai. Winnam bij wehlehtš no nizzinara, palaidneeka jaunekta, uſlahpt lihdi Franzijaš Keiſara gohda krehſlam, daudš karruš laimigi iſweht ar wiſſahm warrenahm tautahm, redſetees apſwei-zinatam no wiſſu warrenajeem paſaulēš walidneekem, pa ſahjahm redſeht wiſſuš krahſchnumuš, kamehr taš pahrgalwiba uſnemtš karſch ar Wahzſemmi winnu eegrubda nelaimē, ſweſchumā, ſemmiba un trublumā, tur aiſmirſiš un pee mallāš atmeſtš ſawas deenāš waddija, kamehr 28. Dezember pulkſten 12. pušdeenā nahweš meegā aiſmigga. Keiſarene lihdi ar maſo mahju ſaimi ſtabweja ap mirreja gultu Iſchiſturſtē Englantē. Maſaiš prinziš Londone buhdamš nedabuja klah buht.

Wiwſch bij dſimmiš 1808. gaddā, ſennaka Hollan-tes kehnina dehlš, brahka dehtš no Napoleona ta pirma. Ar pirma Napoleona gohdibaš beigahm wiſſa raddu ziltš bij iſklihduſi, arri ſchiš prinziš drihš Schweizē, drihš Englantē ſawas deenāš waddija, kamehr 28. gadduš wezš uſdohmaja metleht ſawa tehwa brahka gohdibaš krehſlu atpakkat. Diwi reiſ ne-iſdewahš; pirmo reiſ uſ Ameriku noſuhtihš, ohrreir atpakkat nahziš uſ Franziju tappa uſ wiſſu muhſchu zeetumā eeflohdihtš. Kaš no tahda buhtu dohmajiš, ka no ta iſnahkš Keiſarš gohda ſahrigai Franſchu tautai? un tomehr taš notikka. No zeetuma iſbehdſiš, nogaidija Englantē laiku un uſ Fran-ziju atnahziš tappa drihš par runnaš lungu un 1848 par tautāš ſapulzeš presidenti. Nu wiſſch bij eekſchjiš tai affiniš lahmu pilnā zekā, kaš winnu wedda kahpeeni pa kahpeenei lihdi Keiſara krohuam (1852), zaur karreem un warraš parahdiſchanahm, tuhſtoſchus liſdamš uſ wahrdū ſemmē ſchaut, tuhſtoſchus Keiſariſki aplaimodamš, drihš ar wallodaš laipniibu drihš bahrgumu milionuš gar ſa-wahm kahjahm noſteepdamš, newarredamš drohſchi ſeh-deht un walidht par ſawu paſcha tautu un tomehr eejauk-damees karraš zittāš walſſe leetāš, tā wiſſch waddija ſawas augſtibaš deenāš, kamehr atſkanneja: Lihdi ſche-jeen un ne tahlahl. Sagubſtihtš, iſraidihš, atſihtš, aiſmirſiš! Daſchus gadduš wiſſch jau ſlimmoja ar ſah-pigu (akminiš-) kaiti, grihbendamš glahbſchanu atraſt bij ližzeš no daktereem greeſtees un urktees, bet meeſaš ſpehki neſpehja to wiſſu iſzeest un apgihbuſcham peenahja weegla ſchliſchanošs ſtundina no ſchihš paſaulēš, kaš tam bij til daudš dewuſi, til daudš nehmuſi.

**Wahzſemmi arri lihdi ſchim ſeema til ſilta, ka ret-taiš to preekſchwojiš.** Arri tur nekrubht wiſſadu laika paregonu un baide laudiš ar to, ka gads newarroht buht anglihgš, ja ſeema nau bahrga. Gudraſki atkal atgab-dina, ka no 1833. uſ 1834. g. ſeema bijuſi tohti ſilta un gads pehž tam tomehr tohti anglihgš un iſdewihgš pee wiſſahm leetahm.

— Geſnižzeš pilſehtā gaddijufeeš leeta, kaš mahja uſmannigi apeeteš ar tehrauda ſpalwahm, jo kad taš



zilweka meesâ eedurrâhs un peeteel pee affinihm, tad warr gadditees, ka affinis tohp fagiptetas un zilweks warr pohstâ eet. Tur weenam ftrihwerim tehrauda spalwa stipri eeduhrupees rohla, un winsch to nemas ne-eewehrojis, bet pehz 18 stundahm wiffa rohla libds plezzam jau bijusi uspampusi. Pa laimi dakteris bijis pee rohlaes, kas sahles dewis un paglahbis. Lai ihpafchi floblas behrni mahzahs fargatees.

**Amerikâ.** Newjorkâ pirmo seemas swehtku deen iszelees ugguns leelajâ menascherijâ, kur wiswiffadi swehri bijuschi eefschâ. Ne-aprastams trohksnis bijis no lauwahm un tibgereem u. z. redsoht, ka ugguns leefmas arween tuwahf nahza un tomehr neweens nedrihkssteja eet, tohs ispestiht, jo tad jo leelas breefmas buhtu warreju-fchas zeltees. Tâ tad wiffas tahs dschwibas irr sawôs dselsu kambarôs noslahpufchas un swehri zeptin zepti, libds fagrusduschi. S.

### M i h l e s t i b a.

Mihlestiba irr zilwezibas augstakais tikkums; jo winna wiffam labbam un teizamam irr par zehlonu. Kur mihlestiba ihstena un pilnâ mehrâ rohnahs, tur nefad to peenahkumu ispildischanas netruhks, kas zilwezibai garrigâ un laizigâ buhschanâ peekriht, — un schardi peenahkumi irr: deewabijafchana, lehnprahliba, schelirdiba, palihdiba, pazetiba, saderriba, tuwaka pascha un winna labbuma zeenafchana. Turprettim kur mihlestiba nepeemihht, tur arri wiffadi netikkumi redsami, kâ: besdeewiba, nemeers, niknuns, zeet rdiba, atreebschana, besgalliga tikhschana pehz laizigahm mantahm, tuwaka nizzinafchana un winna labbuma nowehrschana. Talab gan warr fazziht, ka mihlestiba irr zilwezibas lablahschanas pamats. Par mihlestibu irr jau dauds dauds rakstihht, un teeschom arri us preekschdeenahm tapat buhs: winsch irr — tâ jalkoht — preeksch rakstneekem ne-issmekkams awots. Arri es no schi teizama awota labdu lahsti gribbu pasmelt un tad winnu tuwahf apluhkoht.

Mihlestiba fakriht diwi dallas, prohti: mihlestibâ us Deemu un mihlestibâ us sawu tuwaku. To mihlestibu pret Deemu es schoreis wairahf ne-aismenschu un til kahdus wahrduhs par tuwaka mihlestibu runnaschu. Arri tuwaku mihlestiba wairahf schkurrâs irr eedallama, kurrâs nofauz par tautas waj tehwijs mihlestibu, pateesu tuwaku (brahlu) mihlestibu, wezzaku mihlestibu un behrnischi-figu mihlestibu. To mihlestibu, kas stary jauneem laudihm, abbejadas kahrtas, rohnahs un til us faprezeschnohs iscet, es nemas nepeeminneju: — ta scheltan nepeeder; jo winna ir pee tahdeem laudihm warr peemist, kas nezil nezeena tohs no tuwaku mihlestibas nahkdamus, jaulus tikkums. — No tahm minnetahm mihlestibas schkurrâhm til to ihstenu tuwaku jeb brahlu mihlestibu ihpafchi pahrrunnaschu un ar muhsu taggadejeem peedfchwosumeem Latwija falihdinafchu. To man schkeet, ka brahlu mihlestiba irr wiffas zittas mihlestibas faweenotaja: tâ ka tas, kas winnu sirdi turra un darbôs apleezina, ka tas arri sawu tautu un tehwijs mihlehs, sawus wezzakus

sinnahs augstâ zeenâ turreht un, wezzahks buhdams, sawam behrnam mihlestibu ne-atraus. Kurrâs mahjâs, jeb pee kurrâs tautas buhs redsama poteesa tuwaka mihlestiba, tur arri buhs deewabijiga dschwoschana, meers un saderriba, — tur netruhks swehtibas un isdewibas pee wiffa ka. Es falku: pateesa tuwaku mihlestiba pee tam irr wajjodfiga; jo tahda mihlestiba, kas preeksch azzihm mihligâ, faldâ feija rahdahs un ais mugguras gohdu laupa, nau ne ka geldiga: ta nau mihlestiba, bet til lekuliba.

Kad nu gribbetum sinnahht, kâ ar scho leetu muhsu tehwijs stahw, — kâ gan lai to atfihstam? — Swehti raksti falka: „Pee winnu darbeem buhs jums winnus pasihht.“ Tad apluhkosim zil nezil sawu tauteeschu darbus un apfwehrtim arri, zil dauds tee no mihlestibas buhschanas leezina. Bet jau eepreeksch jafalka, ka tee dee'mscheht daschlahrt nau teizami un ar mihlestibu kohpâ nefaderr. — Ko gan buhs fazziht no tahm daschlahrtigahm laupischanahm un krahpschanahm, kas Latwju paschu starypâ noteet? Waj tee nau besdeewibas augli?! Kahdu leezibu dohd tahs pulka prozesses, ko taggad Latweeschi gan pret saweem tautas brableem, gan arri pret zitteem wedd? Lai gan winnu starypâ daschas buhs taisnigas, prohti tahdas, kas pehz sawa swarra teesas ischkirichanu pagehr, tad tomehr tur arri buhs dauds tahdu, kas pawiffam neeka deht zehluschahs: Weens gandrihs wehl wahrdu nau isteizis, tē ohtris peeleeft desmit klaht, fskreen pee teesas un fuhds par gohda laupischanu. Weens kaiminsch nesinnadams ko irr pahrskattijees, tē ohtris, winnam neko nefazzijs, dohdahs naigi pee teesas, par winnu fuhdscht. Simts un tuhstosch leetas, kas ar pahri wahrdeem buhtu paschu starypâ ihbeidsamas, nefs pa teesu teesahm, kam gan par lobbu? kam gan par gohdu? Zits atfal tihschâ prohtâ ohtru nizzina, winnam pahri darra, rauga winna labbumu nowehrsch un tâ speesch sawu tuwaku, negribboht pee teesas palihgu mekheht. Daudsreis tahs jaulakahs draudibas faites zur weltigu teesafschanohs tâ irr iinijinatatas, ka nefad wairs nau panahkamas. Waj nau, wiffu to apskattoht, jafalka, ka pee tam til tuwaku mihlestibas truhkuma waina. — Waj nedohd tahdu pat behdigu leezibu tahs daschlahrtigas nefaderribas stary wihreem, kas tautas apgaismotaju wahrduhs warka? Redf naidibas stary fshlotajeem, zekahs leelas cenaidibas stary awischi rakstneekem, ja winnu dohmas nefakriht us weenu pussi. Ne buht ne-esmu pretti teem daschadeem pahrspreedumeem un dohmu aistahwefchanas raksteem, kas laif'rahtôs allasch lassami. Bet tahdi raksti, kur rakstneeki to pahrspreeschana nemtu leetu gandrihs pawiffam pee mallas atstahj un naidigi weens pret ohtru raksta — zits zittu scharbi aistidami, tee nekam newarr patikt. Ka kahdam laif'rahtôs nodrukattam pahrspreedumam rohdahs prettineeki, kas arri sawas dohmas zur raksteem issalka, tas irr pareisi un arri wajjadfigi; jo weens rakstneeks ween pee kahdas leetas apfwehrtichanas lehti warr misfetees. — talab irr derrigi, kâ leetu no wiffahm pusschm apluhkoht, arri zitti tur sawas dohmas it lehnâ garrâ sinnamas darra. Bet kad rakstneeki ar to ween nedohdahs meerrâ un pehz — katriis us sawu spreedumu pastahwedami un

pehz prettineeka sreeduma wainahm grabbstidami — weens ohtram ihpafchus, naidigus rakstus zaur awisehm laisch, fur allasch arri tahdi tekumi eelshâ, kas nemas pee ta eesahkta pahrsreeduma nepeederr, neds arri lassitajeem zittadi warr derrigi buht, — tas man schkeet weltigi un wiffai nejauki effoht. Kam tad waijag pee leetu apspreechanas arri rakstijaja apwainoschanas jaukt pulkâ? tur taf til tahdas dohmas irr ja-issakka, kas pee ta pahrsreeduma issklaidroschanas palihds. Kad rakstijajeem pascheem irr kahda starpiba, — to jau winni labbahl zaur rakstijahm wehstulehm, jeb arri wahrdeem warr islihdinacht: — kam tad wehl zitteem to buhs sinnacht?! Turklacht arri ja-apdohma, ka laif'raksti nau wis preelsh tam, lai kahdi rakstieki zaur wiineem warretu kretni isbahrtees, bet ka winnu mehrkis irr: tahdus rakstus laist laudis, kas pee tautas garra gaismas un labklahschanas pawairofchanas warr derreht. — Apsuhkofim wehl weenu buhschanu, kas pret tuwaku mihlestibas kohpschanu leezina, prohti: ka daschi, astoto baufli aismirdami, fawa tuwaka gohdu laupa zaur pasleppeneem raksteem (paskwillehm). Tas deewamschehl daudj weetahm noteek. Kad fur kahdas fainneeku kahsas bijuschas, waj arri zitta kahda jaunu lauschu preeziga fanahlschana, tad ne-igli pehz tam dabuhn no nepasistamas rohkas rakstias singes lassieht, fur daudsi no teem, kas pee ta gohda dallibu nehmujschi — neretti arri pats tas jaunais pahris — teek apfmeeti un ar negohdigeem wahrdeem kehkiti. Tas arri irr nahzis gaisma, ka scho singu taistaji wiswairohl irr jauni laudis, — gohdigu wezzaku behrni, — kas brangu skohlas mahzibu baudijschi. Gan zits no teem meistereem til par to begohda rakstu isplattischanu dabujis krahtina paschdeht; bet tomehr ta neleetiba wehl nau gallejufees. Waj tas nau preelsh wiffas tautas par kounu, ka tee, kam mahzibas labbumu zaur gohdigu un tisku dsihwofchanu zitteem tautas brahleem par paslubbinaschanu waijadseja parahdiht, ka winni schohs turprettim nepateesi nemm nerroht un kehst! Waj tad tapehz mahzijahs, ka warr fawa tuwaka gohdu laupiht, — jeb nesinn, ko ar to no skohlas pahrnestu gudribu darriht? — Behdigi wehl weenu leetu newarru nepeeminnetu pamest, fur tillabbi tuwaku, ka arri behrnu mihlestiba un wezzaku gohdaschana ar kahjahm tohp mihta. Tehws fawu dehlu no lohsehm gribbedams pasfargahht, noraksta us winna wahrdu mahjas, bes it kahda ihpafcha nolihkuma. Lai nu gan zaur mahju norakstischanu dehlu par fainneeku eezehlis, tad tomehr tehws ustizz dehla gohda prahtam un dohma, ka wifs ees ka pa wezzam, ka meers un faderriba zaur to no mahjahm nesuddihs. Kahdu laiku arri nelas nekaisch. Bet jaunais fainneeks no labbeem draugeem gudru padohmu dabujis, drihs pasakka tehwan ar ihseem wahrdeem, lai gar winna fainneezibu nemas wairs nedarbojahs, waj labbahl lai winna mahjas pawiffam astahj, turklacht peedraudedams, ka, kad to nedarihs ar labbu, — parahdihs wahretus. Nu sinnams nahf leela teefaschanahs, kas neretti ar to beidsahs, ka tehwan jadsihwo pee dehla par eebuhweeti un waijag buht ar to ar meeru, ko jaunais, labstidigais fainneeks winnam no schelastibas atmett.

Zil behdigi un netizzami tas arri isslaufahs, tad tomehr ne weenreis ween ta irr notizzis. Kautschu tee jaunee fainneeki apdohmatu, ka winnu dsihwe newarr buht nekahdas swehtibas un isdewibas, kad winni sawus wezzakus, ko winneem buhs mihleht, zeena un gohda turreht, nizzina un teem behdas darra, — apdohmatu, ka winni pret Deewa un zilwezibas liffumeem un kristigas tizzibas mahzibahm grubhti apprehkojahs, kad sawu wezzaku mihlestibu ar nepatezibu un zeetsirdibu atmakfa. Bet arri preelsh wezzakeem tas padohms nekus pawiffam weltihgs: pee sawu mahju norakstischanas un nodohfchanas ar dehleem lohti prahtigi un zeeti apeetees, — lai pehz pascheem nebutu fird'ehsti un raises.

Dasch mannu rakstu tistahht lassijis, warbuht dohmahs, ka til par tautas netikkeem darbeem prohtu runnacht, turprettim dascha tautescha teizamus puhlinus nemas nepeeminnu. Sids schim nu gan ta esmu darrijis; bet paschulail' arri gribbeju kahdus no teem tiffumeem un mihlestibas darbeem usrahdiht, ar kurreem muhsu tauta nau pawiffam nabaga. Bet par Latwju labbeem darbeem gribbedams runnacht, es newarreju tohs faunus negohda darbus nepeeminnetus astahht; jo kad par kahdu leetu gribb spreest, tad newaijag weenigi us winnas labbumeem raudstees, bet ihpafchi winnas nepilnibas eewehroht: zaur nepilnibu usrahdischanu warr jo labbaki pee pilnibas panahlschanas palihdsieht. Sinnams, kad atkal pee tahs leetas wiffu ko smahde un it nelo par labbu ne-atrohd, tad lehti warr saudeht preeku us uszihtigu zenschanohs pehz pahrlabbofchanas.

Ka tad nu ar muhsu tautas teizameem darbeem rahdabs, prohti ar tahdeem darbeem, kam tuwaku mihlestiba par zehlonu? Ur ihstenu preeku warram leezinacht, ka irr daudj tautas brahsu, kam tahs minnetas nekretnibas pateesi reehj, kas tuwaku mihlestibas wehrtibu atsinnujschi un to par sawas dsihwofchanas augstako mehrki turra. Irraid deewagan tauteschu, kas deewabijigi un gohdigi dsihwo, ne fawa tuwaka labbumu, neds gohdu laupa, bet to — kad waijadsihgs — aistahw un ranga wairoht, — kas meeru un faderribu zeeni, no teefaschanahm zil til eespehjas fargahs: labbahl kahdu netaisnibu no fawa kaimina panefs, ne ka pee teefas eet; — arridsan netruhst teizamu dehlu, kas to winneem no wezzakeem parahditu mihlestibu un palihdsibu atsiht un zil warredami ruhpejahs atmakfahht: wezzakus mihledami un gohdadami. winnu prahtam pretti nedarridami un winneem us wezzahm deenahm pee fewis meerigu un patihkamu dsihwi nowehledami. — Tuwaku mihlestibu Latweeschu tautas dehli it ihpafchi apleezina zaur palihdsibas pasneegfchanu saweem truhkumu zesdameem braheem. Waj neredsejahm tannis pahrlaistajos truhkuma gaddos, ka dahwanas nahza no Latwijas mallu mallahm kohpa: to ar baddu peemektetu tuwaku raises masinacht; — waj tur ne-atradahs arri daschi deweji, kam pascheem mas kas bija pee rohkas? — Urri lohti retti gaddisees, ka Latweetis nabadinu bes mihlestibas dahwanas laidihs no sawahm durwihm. No Latweeschu gattawibas us palihdseschanu ir aispehn wafsar jo skaidri warreja pahrlaezinates, kad M. draudse



tahs diwi G. mahjas ar ugguni aigahja, — fa tad us  
 zen. prahwesta un zittu gohda wihru mißligu usajina-  
 schanu gan naudas, gan arri zits palihgs preeksch teem ar  
 uggungreßku apbehdinateem nezerretä daudsumä kohpä  
 nahja. — Ne-aismirßim arri peeminneht R. Latweeschu  
 beedribas palihdsibu pee tautas garra stahwoßtu pa-augßti-  
 naschanas un labkloßchanas wairoßchanas. Zil dauds  
 labba ta irr darrijufi zaur tahm daschlahrtigahm mahzi-  
 bahm, fas ar preekschä lassifchanahm, jautafchanu isskai-  
 droßchanahm u. z. l. tautescheem tohp pasneegtas, — zil  
 dascham ruhpes par ußturra fagahdaschanu irr pamasina-  
 tas zaur eerifteto lauschu sehki, — zil dasch nespehjneeks  
 un wahregulis wajjadßibä atspaidu irr dabujis, zil dasch  
 behris no samaitafchanas irr issrauts un skohlai nodohts.  
 Un wißi schee puhlini un wißa ta gahdaschana us tautas  
 mißlestibas dibbinajahs. — Te man eekriht prahtä kahda  
 beedribas lohzeßta, S. l., daschadi gohda darbi, no kur-  
 reem lassitajeem lahduß preekschä zelschu. Kad 1869. g.  
 beedriba nospreeda, ar laiku Ribgä augßtaku Latweeschu  
 (real) skohlu zelt, un turklast usajinaja, preeksch schihs  
 skohlas grunteschanas sahkt naudu mest, tad tas gohda  
 wihrs, — atßhdams, fa par beedribas zenteenu ponahß-  
 schanu jaruhpejahs, — wißus sawus draugus un pasihsta-  
 mus passubbinaja us dahwanu pasneegschanu preeksch tahs  
 skohlas dibbinafchanas. Un re, eeksch pußgadda laika  
 wißsch bij 140 rubtus sadabujis, fo tad beedribas nam-  
 ma eeswehtifchanas deenä, presidentam nodewa. Alkal  
 kad tahs pirmahß minnetas G. mahjas ugguns nopohßtija,  
 wißsch bij tas pirmais, fas teem apbehdinateem fainnee-  
 teem no sawas pußßis palihdsibu sneedsa. Bet ar scho  
 palihdseschanu wißsch wehl neßija meerä: — falassija no  
 schehlßidigeem zilwekeem 50 rubtu 64 kapeikas naudas un  
 isdallija to teem 14 zaur uggungreßku skohdä tilluscheem  
 (2 fainneekteem, 4 kalpeem, 3 eebuweescheem, 1 pußim,  
 3 meitahm un weenai atraiknei) — gandriß wißseem wee-  
 nadäs dalkäs. Teem apßlahdeteem G. fainneekteem wißsch  
 zaur to wehl palihdsjeja, fa wißsch — patß buhwmeisters  
 buhdams — tam weenam fainneekam jaunu laidaru un  
 tam ohtram laidaru un arri riju usbuhweja un par tahm  
 buhwehm til to naudu pagehreja, fo wißsch amatneekteem  
 un zitteem strahdneekteem no sawas kullßß bija ismaksajis —  
 bes it neka par sawu puhlinu. Warretu wehl dauds tahdu  
 Latwju tautas deßlu teizamus darbus preekschä zelt; bet  
 karris arri patß tahduß buhs peeredsejis, fas nahja no pa-  
 teesigas tuwala mißlestibas un fo daudßi warretu par labbu  
 preekschßimi nemtees.

Scho wißu pahrdohmajohß, irr jasalka, fa Latwee-  
 schu tautai it nebuht netruhßßt kreetnu deßlu, bet arri ne-  
 warr leegß, fa irr dauds tahdu pahrgalwju, fas tai nemas  
 gohda, bet jo wairahß launa darra. Talab tad sawu  
 rakßtu beigdamß ussawu: tautas bröhli! zenschatees ween-  
 prahtigi pehz pißnibas, pee-augat eeksch tuwaku mißlesti-  
 bas darbeem, isnißzinait to tumßibu un darrait zekku tai  
 gaismai, — fa ta weenreis Latwijä pilnä mehrä warretu  
 eespihdeht un tad scheit — mußßu tautai par gohdu un  
 fwehtibu — paleekamu mahjas weetu nemtees!

J. Tschikste.

## Autons un Madleene.

Ta bija gaischa walloda, fas isbeedetam kohku kuy-  
 tschim firdi aißkehra. Wißsch sawohm außihm negribbeja  
 tizzeht; ta nebuht neßij Madleena, fas arween til laip-  
 niga pret wiuna rahdijahs. Weidsoht wiunam raddahß  
 walloda: „Sputtetu laukä! — meitene, fas tas irr?  
 Waj tu dohma, es effohß atbrauzis par nerru? Runnasim  
 papreeßsch ar sawu tekwu; jaunkundsei gan galwinu wehl  
 warrehs lohziht!“ Ar scheem wahrdeem Meiris, fas wißu  
 dußschu bij fanehmis, sawu tuklo gihmi it dußmigu rah-  
 diht, kahpa sawüs rattös un gribbeja sawas dußmas  
 sirgeem list just, bet atßkattijahß atpalkß us meiteni, tas  
 to eeraudßija dßißki skummigu, tä fa wißsch pahlagu no-  
 laidsams duddinaja: „Nu, fas tad wehl? Waj tad jaun-  
 kundsei pehz tahdas patihkamß apßweizinaschanas wehl  
 fas teizamß?“

Madleena us reis zittada pahrwehrtahs. Pasemmigi  
 ta peenahja lahß pee schohga, ar luhgdamu balßi fazzi-  
 dama: „Meira lungs!“ „Nu fas tad?“ „Beedohdat, fa  
 es biju jums rupja.“

„Sinnameß, fmalki tas gan neßij,“ atßildeja Meiris,  
 pußlihdß apmeerinahß, un usluhloja ar labparißschanu to  
 skaißtu meitu ar teem fahrteem waigeem; — „bet kad jaun-  
 kundse tä nahß un prahtu peenemm, tad . . .“

„Do nu gan negribbu,“ fazzija Madleena un noslauzija  
 sawas affaras, „bet jußßu waigs man eedroßschina, un  
 es jums labpraht fo luhgtu.“

„Nu tad neraudi, teiz fo tu gribbi?“ Madleena, it  
 fa ta skohlä buhtu mahzijuseßß, fa jadarra, kad zilwekam  
 firdi gribß aißkustinaht, falikka rohkas us kruhtß un us-  
 luhloja ar affaru pilnahm azzihm gohdigu kuptßchi, tä fa  
 schim it ehromoti ap dußschu palikka. Wißsch atgahda-  
 jahß pee sawas nelaißa seewas, jo wißsch bij atraitnis, —  
 un wißsch sawu nelaißi bij lohti mißlejis — un ta arri-  
 dsan täpat bij darrijuse, fa Madleena, kad ta kaut fo  
 gribbeja luhgt.

„Meira lungs,“ tä wiuna fazzija, — un wiunaß  
 wahrdi skanneja skummigi un firßnigi, fa jau tee wajja-  
 dßigi, kad gribß, lai tee zaur samta westi kohka kuptßcha  
 firdi aißkustina, — „Meira l., es esmu mußka meitene un  
 jußß effat bagahßß, gohdahßß lungs, tapehz mehß kohpä  
 nederram, un redßat, tapehz es jums gribbeju luhgt, fa  
 lai jußß pehz mannis neprezzat; jums geldehs labbahß  
 pilsehtneeze.“

Schee wahrdi Meiram nederreja; eepihjis wißsch is-  
 sawu: „Pilschehtneezi? ne, fas tew prahtä nahß, ta man  
 derretu?! Tahdas smalkas, isluttinatß mahtß meitinas,  
 fas eeksch Parises mohdes kleitehm un ar hutehm gresno-  
 jahß, ar pirkteem zekkußteem pußschkojahß, un pehz bollehm  
 un teatera smilkßß, bet neproht putru wahrriht un galku  
 sahliht, nedß kreßlu schuht un selkes addiht, — tahdas  
 mamsetites lai nemm, lam tißß, bet es tahß nelahroju.  
 Es gribbu seewu, fas derr — fa fakohß — rihpä un  
 derr raggä, tä fa manna nelaiße bij un fa tu effi. Ja  
 tew zits nekas nau teizamß, tad — „Irr gan, mißlais  
 lungs,“ eekschußßtejahß it lehni Madleena kuptßchim bai-  
 ligi azzis luhßodama, „nedarrat manni nabagu meiteni

nelaimigu, brauzat atpakkal; jo redsat — — jateiz man jums tatschu irr" — — Ta meitene jau bij it pee-glau-diga palikuse, winna pahr schohgu pahrlahpuse peenahza pee Meira ratteem flacht, sakampa winna rohku ar sa-wahm abhahm rohkahm un fazzija: „Redsat, man jau — irr bruchtganš! Ta, nu es jums esmu wiffu taisnibu isteikuse. Nu juhs gan fapratistit, ka es juhs newarru prezzeht.“

To fazzija Madleene til weentefigi un taisni, it ka ta buhtu faprotama leeta, ka zits wairs pehz winnas nedrihtsoht prezzeht.

„Ka? tew jau irr bruchtganš? Nu waj reds!“ cesau-zabs Meiris, sawu rohku no winnas atraudams.

„Ja, un dsieschat, Meira lungs, es to Antonu sawa firdi esmu nehmuſe un winnam noſohljuſees, ka es us winnu gaidiſchu. Antonš zerre us manni un es winna zerribu nepohstischi; ko es esmu apnehmuſees, to ispidiſchu, kamehr dsihwiba buhs koulds. Waj tad es zittadi warru darriht, Meira k., falkat paschi, waj warru zittadi darriht?“

„Dibri ka manna nelaike,“ duddinaja Meiris pee fewis un mehginaja sawu aisgrahbtu firdi zant to meeri-naht, ka winsch sawu deggunu rihwaja. Branga meitscha, kretna firds! Te es sinnamš nahku par febbu. Kad buhtu to agrahl sinnajis, tad buhtu fewim gruhtu brihtinu aistaupijis. Bet mannim noteek, ka esmu pelutjis. Birmahl wajjadseja meiteni wajzabt, tad tehwu. ta krit-tahs — to man wajjadseja; ko gribbeju, to dabuju, un ar flakkeem wahrdeem winsch fazzija: „Nu jaunkundse, neraudat, es jau ne-esmu malkas kluzjis, un ka juhs monni ne-gribbat, to nu sinnu. Tad jau tew bruchtganš? un An-tonu winnu fouz?“ „Ja, Antonu, nelaike Kalnina An-tona deblu,“ fazzija meitene wihsfnodama; jo winna fajutta, ka winnat nu winniſch.

„Kreetsis, flaisis sehns irr tas Antonš, es winnu pasibitu, ar to es sinnamš newarru lihdsinatees,“ fazzija Meiris, sawam mellajam usflatschodams, kas tadeht ne-meerigi sakla mihaht. „Nu, nenemmat par launu, jaun-kundse,“ teiza Meiris un fneedsa rohku par atsweizina-schanu. „No mannis nu juhs effat swabbada; to ko lab-bahl fadsird preeksch kabsahm, nefa pehz kabsahm. Es ar Greetenu gan istikschi, bet Antonam buhs fuhrs zehleens; jo winsch irr nabags un . . . bet peelublojat paschi, ka juhs isteeklat. Juhs tahs puppas effat zeppu-fchi, ehdat nu arri paschi.“

Schi reisä Madleena nelikka Meirim wis sawu rohku welti isseekt; winna to laipnigi fatwehra un pateizigi speeda. „Lai Deews jums to atmakfa, Meira lungs, juhs effat brangs zilweks! Un kad juhs mannam tehwan rakstat, tad darrat to lehnpahrtigi, zittadi man un An-tonam tas ja-iszeesch. Sirds man jau ta irr pisha.“ — „Labi, labbi, gribbu to eewehroht, fazzija Meiris un kehra pehz pahtagas, un kad jaunkundsei jeklad padohma wajjadsetu, tad ta sinnahs to melleht pee lohku kuptscha Pehtera Meira Kenbekel! Op, Uns, op; diwi stundäs mums wajag buht mahjäs. Paleekat wessela, jaun-kundse!“

Bija jau gan laiks, ka mellais Uns ar sawu ohtru beedri us mahju puffi atgreesees sakla rikschoht, jo winnu lungs, ka atraidihis prezzeekes, bij jau diwi reis ar rohku gar azzihm flauzijis.

„Tas fahohdihis wehjsch!“ nurdeja Meiris, un us-schahwa it sakligi saweem sirgeem, kas par schahdu sawadu zirteenu galwas ween krattija un pilnös rikschös norikschoja.

„Tas bija dumfsch stikkis un man ne-isees til driht no prahta. Waj man wezzam tibtarom wajjadseja tabdu aplammibu darriht! Ko Streppinsch nu fazzihš? Winsch ta preezajahs. Mehš effam wiffi bijuschi neigas!“

Kahdas pahri werstes no tahs weetas, fur Greetena Madleena us sawadu wihs sawu nepatihkamu prezzeeku bij atraidijuse, it tuwu pee uppes, kas no wakkereja pehr-tona letus bij isplubduse, stahweja us druwu ratti ar tuf-schu wahti, kurras preekschä diwi wehjschi bij aifsuhgti. Schinni wahtē nebij wis allus jeb sibwais atwests, bet struttas bij atwestas, kas us druwu ktua islaistitas. At-weddejs, jauns, flais semneeku sehns, sehdeja, nebehda-dams par saweem lohpeem, dsikkas dohmäs eegrimmis, un luhkoja behdihgš us puttodamu uppes straumi.

Kad mehš mihteem laffitajeem scho jaunu zilweku par Kalnina Antonu sihmejam, tad winni nomannihš, kahdas dohmäs winnam prahtu apmahza, wehl jo gaischi winna behdas nopratihš, kad fazzijim, ka preeksch pus-stundas dakteris Seepju Pehteris schē garrahm eedams Antonam tihschä prahtä to sinnu ausis eerschkulsteja, ka Kenbekel zittu wallodu jau nedstischoht, ka no bagata lohku kuptscha Meira kabsahm, kas diwi nedeku starpä ar Greetena Madleenu klubschoht noturretas. Antonš scho behdu wehst turreja par gluschi pateefigu. Jo winsch pats bij redsejis bagato Meiri preeksch ihfa laika ar sa-weem leyneem ehseleem us Uppes zeemu aibrauzam, un taggad winsch sinnaja, kapehz winnam to bagatu wirru eeraugoht, ka ar nosi firdi bij eeduhrees un winsch dumigu un naidigu prahtu us to sakla turreht, kas winnam tatschu nelad nelo launa nebij darrijis. Pehterim winsch to-mehr to preeku negribbeja wehleht, sawu skummibu rah-dih, tadeht winsch tam flahibi atbildeja: „Kas man vor to dakas“ — un atgreesa winnam mugguru. „Jh! Jh! Jh!“ smehjabs Pehters: „dohmaju tewim preeku sin-noht!“ To fazzijis tas usfahra sawu zella sohmu atkal us kaku un dewahs pahrlaetzku prohjam, pakluffi fmeedamees.

(Us preekschu wehl.)

### Luhgshana no Bez-Sauls.

Lotw. amischu peelikumä Nr. 50 tohp no ta jauna Latweeschu katkisma runnabts un tas padohms dohts behrnus tanni paschä un newis wezzä katkisma mahzih. Tas padohms irr labs un teizams, bet mehš, kas mehš sawa draudse arri behrnus tanni jaunä katkisma mahzam, un jau wairahl ka 500 katkimes effam isdewuschi, schel-lojamees, ka nu tohs paschus wairs newarram nedj Zel-



gamâ nedi Ribgâ dabuht, jo wiffi effoht jau ispirkti. Lubdsam tadeht, ka daudseem wehl jaunais karkismis trubkst, zeen. karkisma apgahdatajus, ka gribbetu gab-  
daht, ka ahtri jaunais karkismis raptu atkal no jauna  
rakstôs likts un dohmajam fchi lubgščana nebuhs wis  
ween Wez- un Jaun-Sauls draudses lubgščana, bet arri  
wehl dasčas zittas draudses. E. L.

**Labbas laimes laffitajeem!**

**Pehterburgâ 2. Januar.** Schodeen 16. winnestu wiff-  
ščanâ no pirmahs sprozentu walstis aistleenesčanâs bilte-  
tehm fchee nummuri winnejuiſchi:

- 200,000 rubl. febrija 13031 Nr. 23,
- 75,000 " " 8040 " 40,
- 40,000 " " 13104 " 36,
- 25,000 " " 13043 " 31.

3 winnesti pa 10,000 rubl.: febrija 7001 Nr. 50, febr-  
rija 4240 Nr. 11, febrija 16140 Nr. 29.

5 winnesti pa 8000 rubl.: febrija (7262) Nr. 30, (1732)  
Nr. 4, (9517) Nr. 6, (10139) Nr. 47, (7820) Nr. 9.

8 winnesti pa 5000 rubl.: febr. (6254) Nr. 30, (12709)  
Nr. 16, (16041) Nr. 32, (12558) Nr. 8, (11646) Nr. 4,  
(7260) Nr. 28, (2157) Nr. 43, (9074) Nr. 3.

20 winnesti pa 1000 rubl.: (8299) 4, (15030) 41, (4830)  
30, (18123) 41, (5739) 42, (18355) 37, (16347) 33, (12502)  
37, (10207) 15, (13072) 8, (15419) 26, (8772) 21, (556)  
14, (4938) 9, (12434) 20, (14212) 38, (16808) 1, (852)  
19, (14786) 12, (5302) 6.

Pa 500 rubl. winnesti: (2089) 15, (3195) 28, (17133)  
17, (19218) 33, (14762) 9, (2119) 33, (17040) 34, (7168)  
19, (5039) 35, (15185) 34, (2760) 30, (13717) 32, (18059)  
6, (5766) 2, (2810) 38, (15950) 19, (19413) 42, (19090)  
25, (12479) 15, (15869) 47, (14490) 49, (19760) 47,  
(2403) 4, (5054) 18, (17995) 40, (18468) 6, (18139) 32,  
(7108) 9, (17670) 41, (17053) 13, (2041) 4, (2086) 16,  
(5259) 22, (19042) 3, (9417) 17, (613) 43, (6267) 3,  
(10518) 38, (200) 28, (3300) 27, (9342) 42, (7011) 25,  
(11083) 41, (5372) 3, (17864) 43, (9927) 36, (6549) 10,  
(362) 26, (9515) 48, (645) 5, (2444) 37, (4854) 49, (4497)  
47, (14258) 42, (6573) 44, (17320) 50, (19873) 17,  
(18656) 35, (12746) 49, (16528) 40, (10848) 41, (8100)  
33, (18614) 36, (1156) 17, (2738) 14, (2002) 27, (5058)  
11, (5138) 33, (8674) 43, (5348) 20, (11413) 8, (11012)  
48, (2592) 37, (6085) 21, (19785) 4, (14510) 29, (4213)  
2, (1671) 49, (2194) 23, (10832) 22, (12432) 19, (18935)  
18, (11000) 10, (9046) 39, (18773) 3, (3902) 8, (7974)  
35, (14763) 41, (17756) 34, (2249) 43, (7488) 21, (7519)  
25, (6981) 5, (10688) 5, (16012) 46, (13353) 12, (14544)  
7, (17930) 13, (1467) 41, (15920) 30, (12732) 27, (4559)  
5, (6291) 9, (16842) 40, (17389) 7, (5502) 23, (17410)  
46, (10743) 14, (6220) 20, (10076) 19, (7573) 42, (15832)  
39, (17276) 11, (12898) 27, (11242) 4, (15679) 15,  
(3208) 32, (326) 35, (8439) 27, (12052) 25, (4183) 36,  
(11546) 5, (4496) 48, (9041) 7, (3199) 11, (6435) 31,  
(18120) 13, (16975) 28, (7125) 46, (19243) 22, 3546 3,  
(12327) 28, (447) 3, (5265) 16, (14793) 32, (7529) 7,  
(4014) 9, (2664) 11, (11137) 46, (10693) 17, (10899) 12,  
(17702) 11, (16667) 24, (3837) 24, (17965) 4, (18416)  
22, (18723) 43, (1291) 16, (2377) 42, (9631) 3, (3302)  
46, (554) 22, (3545) 45, (5013) 2, (2245) 7, (91) 35,  
(8817) 36, (15698) 28, (4932) 15, (18514) 24, (15168)  
47, (8490) 11, (5199) 45, (11085) 40, (1194) 37, (7869)  
10, (11757) 50, (13463) 31, (8465) 35, (6780) 48, (19461)

22, (2828) 30, (3776) 38, (4220) 41, (6440) 39, (1663)  
36, (11032) 1, (10494) 25, (13355) 6, (384) 24, (10457)  
22, (18604) 25, (12238) 27, (10794) 17, (19861) 4, (2511)  
41, (12748) 16, (6363) 8, (18621) 33, (12686) 3, (15064)  
13, (19770) 43, (10538) 48, (16282) 50, (13112) 37,  
(12192) 36, (1698) 48, (13930) 28, (8009) 47, (2634) 8,  
(13744) 42, (17599) 16, (8452) 10, (12805) 26, (982)  
36, (6508) 41, (16103) 27, (17918) 19, (5606) 18, (11972)  
11, (2531) 9, (14352) 18, (18463) 42, (7606) 9, (17381)  
5, (16375) 50, (18954) 17, (3162) 47, (19336) 47, (15414)  
34, (13418) 46, (18214) 2, (12642) 43, (18677) 22, (14714)  
18, (19060) 2, (11470) 28, (17731) 4, (3041) 19, (7931)  
41, (5526) 2, (3300) 45, (13358) 12, (15383) 37, (995)  
28, (13235) 47, (1092) 42, (19202) 40, (6149) 46, (15743)  
8, (5943) 11, (206) 1, (10591) 21, (14398) 31, (567) 39,  
(15626) 32, (10744) 48, (390) 34, (18644) 24, (9356) 5,  
(17565) 23, (18937) 21, (2702) 38, (11853) 43, (15561)  
26, (10270) 48, (10812) 3, (5496) 31, (2362) 46, (6780)  
33.

Ismaſkajamo un iſdſeſčamo bilketu nummuri: 177,  
2152, 16746, 5539, 19479, 17639, 15520, 18100,  
11064, 9371, 10459, 10769, 15896, 9851, 3350, 2201,  
17799, 15160, 13866, 2635, 17825, 5839, 2678, 9825,  
7266, 9594, 11842, 3721, 4936, 3059, 3676, 15570,  
11932, 4404, 9490, 14445, 6268, 19856, 12049, 2439,  
12405, 7568, 11901, 17518, 13923, 19683, 4683,  
18957, 8509, 13943.

**Wihra galwa.**

Kahds wihrs, kas no ſawaš ſeewas bij ſtipri waldibâ  
nemts, gulleja uš mirščanu flims un fazzija uš ſeewu:  
„Man leekahš, ka miršču.“ Seewa to meerinadama  
atbildeja: Tizzi man, ſchoreis tu wehl nemirši. Wihrs  
gribbedamš ſawu wihra galwu parahdibt ſakka: „Gan  
wiſſu muhiſču pehž tawa prahta gabjts, bet weenreis arri  
eš gribbu paturrecht taiſnibu.“ atgrešchahš uš ſeenas puffi  
un mirš arri. J. D.

**Atbildas.**

**G. W. — S.** Zuhſu rakſtam pret to „daschu weeku“ atbildu buhs  
japateel ne-ustmentam; wiffas tahš pahmeščanas, leelas ka mafakas,  
irr jau reis no abbahm puffehm dširdetas; kas gribbeja warreja wainu no-  
loht. Tahlakahu aiſtiſčanahm weeta nau dohdama. Leeta arri nau  
deewšgan ſwarrija preeſč atbildahm un atbildahm.

**B. P. — R.** Waj nebuhs labbaki ſtribdi meš pee mallas? Es  
neredju kahds labbums lai atleži Zums un mums zitteem, fad ſtribdrakts  
weens pee ohtra gribbetu wainas laffit un ſawa mihla nowadda trubku-  
mus laudibim daudšnaht. Uš to kas darramš, ſarunnafetees weegliſt  
mahjâ ne kâ žaur awiſehm.

**Maudas kirgus,**

	Ribgâ 5. Januar 1873.	uſyraff.	fohl.
5% walstis-aistleenesčanâs bilketes ar winnest.	I. aistleen.	152	151
	II. aistleen.	153	152
5% walstisbankas-bilketes	" " " "	95 <sup>1</sup> / <sub>8</sub>	94 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>
4% Wihl. ſandbrihes, uſſakamas	" " " "	100	99 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
	ne-uſſakf.	96 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	95 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % „Kurſ. ſandbrih. uſſakamas	" " " "	99 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	98 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
	ne-uſſakf.	96	95
Ribgas-Dinab. dſelſgella atſijas uš 125 rub.	" " " "	141	140
5% Ribg.-Dinab. „ obligacijâs uš 100 rub.	" " " "	89 <sup>1</sup> / <sub>4</sub>	88 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>
5% Ribg.-Zelgaw. „ „ „ 100 „	" " " "	117 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	116 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>

**Labbibas un pretšhu tirgus Jelgavā, 23. Oktobr,**  
**Rihgā, 5. Janvar un Ceepajā, — Septbr.**  
**1873. gaddā.**

	Maffaja var:	Jelgavā.	Rihgā.	Ceepajā.
1/3	1/3 tšetw. (1 pubri) rudju . . . . .	2 r. 30 f.	2 r. 50 f.	— r. — f.
1/3	" (1 " ) fweefchu . . . . .	4 " 20 "	4 " 50 "	— " — "
1/3	" (1 " ) meefchu . . . . .	1 " 50 "	2 " 25 "	— " — "
1/3	" (1 " ) ausu . . . . .	1 " 20 "	1 " 50 "	— " — "
1/3	" (1 " ) stru . . . . .	2 " 50 "	3 " 25 "	— " — "
1/3	" (1 " ) ruzju rudju mitlu . . . . .	2 " 10 "	2 " 15 "	— " — "
1/3	" (1 " ) bihdeletu . . . . .	3 " — "	4 " — "	— " — "
1/3	" (1 " ) fweefchu mitlu . . . . .	4 " — "	6 " — "	— " — "
1/3	" (1 " ) meefchu putratnu . . . . .	3 " — "	3 " 75 "	— " — "
1/3	" (1 " ) katoffeti . . . . .	— " 60 "	1 " — "	— " — "

	Maffaja var:	Jelgavā.	Rihgā.	Ceepajā.
10	10 pudu (1 birzamu) ferna . . . . .	4 r. 50 f.	4 r. 75 f.	— r. — f.
1/2	" (20 mahz.) fweefča . . . . .	5 " — "	5 " 20 "	— " — "
1/2	" (20 " ) dšefes . . . . .	1 " 10 "	1 " 15 "	— " — "
1/2	" (20 " ) tabala . . . . .	1 " 60 "	1 " 25 "	— " — "
1/2	" (20 " ) fšēlhtu apptau . . . . .	— " 25 "	— " — "	— " — "
1/2	" (20 " ) trohna linuu . . . . .	2 " 40 "	2 " 20 "	— " — "
1/2	" (20 " ) brakta . . . . .	1 " 70 "	1 " 15 "	— " — "
1	1 muzzu linnu fehlu . . . . .	9 " 50 "	8 " 50 "	— " — "
1	1 rīku . . . . .	10 " 25 "	10 " 50 "	— " — "
10	10 pudu farlanas fahls . . . . .	7 " — "	6 " 25 "	— " — "
10	10 " baltas ruzjas fahls . . . . .	6 " 50 "	6 " 25 "	— " — "
10	10 " " smaltas fahls . . . . .	6 " 50 "	6 " 25 "	— " — "

Latv. Amišhu abgadatais: J. B. Safranowicz.

**S l u d d i n a f c h a n a s.**

No Kr. Birzavas pag. waldišchanas teel teem fše ar wabedu usšmetem fši pagasta lobže-keem, kuru dšiwes weetas nesimamas un preekšč kurzem fšodeen wee lobšefchanas no pag. wezzafa tee peefšmeti nummuri šiwilti, ul to wiszeetalo peeflobdinahs, ka tee wehtafais libšs **15. fš. mehu.** ar samabm krišamam šhneem fše weemebahs, jo zittadi ar tem ka ar tabdeem, kurri tihfši no rekrufchu špildišchanas atraujahs, wehš lfkumeem tifs darrihts, un proht: Nr. 2 Jakob Fremmann, Nr. 3 Gedert Ullmann, Nr. 5 Friedrich Richter, Nr. 8 Andrei Buntowšky, Nr. 9 Janne Speritbal, Nr. 10 Janne Krivoš jeb Reinberg, Nr. 13 Jakob Unnoldt, Nr. 15 Jakob Wahj un Nr. 17 Krišhan Reppe.

Kr. Birzavas pag. waldišch., 2. Janwar 1873. (Nr. 7.) Pag. wezzaf.: J. Mufmann. (S. W.) Štrihw.: Kay.

No Krohna Biršhumuščas pag. waldišchanas tohy šinams darrihts, ka š Biršchu magafines 1000 wubri aufas diwas terminas, proht **13. Febbruar 1873** 500 wubri un **20. Febbruar 1873** 500 wubri, partijas pa 25 wubri wairahf-fohlifchanā tifs wabrdohi Biršhumuščas pagasta teefas nammā, kur arri klabatfas šinas war dabuht.

Biršhumuščas teefas nammā, 2. Janwar 1873. Pag. wezzaf.: B. Lumšch. Štrihw.: A. Straus.

No Aidsirres pagasta waldišchanas tee fše we-derriht pagasta lobžeti, kuri nesimamas weetas fewt usfurarahs, ka: Ernst Jehlob Dorion, Ehwart Friš Dreier, Heinrich Simon Dreinguh un Janne Andrei Ansohnski zeeti tohy usfiziati, wee rekruf-šhu lobšefchanas **10. Janwar 1873** fšurp atnabht.

Aidsirre, 28. Dezember 1872. (Nr. 215.) Pag. wezzaf.: Ch. Fuchs. (S. W.) Pag. štr.: G. Blumberg.

No tahm pagasta waldišchanam to apwafšā usšmetu pagastu, Luffama aprukt, zaur fšo wiffem wee fšeeem pagastem we-derrižeem, kas rekrufchu wezzamā šabw, tohy šinams darrihts, ka ta rekrufchu lobšefchana tannis deenas tays noturreia: Štirnumušchā **5. Janwar 1873**, pulstien 1. wehš wusdeenas; Uwesmuušchā, Blis-denē un Subrumušchā **11. Janwar 1873**, pulstien 9. no ribta Wihdenes teefas nammā; Rengešmuušchā, Grentšumušchā un Aifšumuš-šchā **12. Janwar 1873**, pulstien 9. no ribta Rengešmuušchā teefas nammā.

Rengešmuušchā, 22. Dezember 1872. Pagasta waldišchanas wabrdā (Nr. 138.) Pag. štr.: F. Stobbe.

No trohna Dignajes pagasta waldišchanas zaur fšo tohy šinams darrihts, ka wehšimne-ids terminas no Dignajes magafineem labbiba partijas pa 10 mebreem tays utrupē wabrdohā un proht: **10. Janwar** Dignajes teefas nam- mā 1873/4 tšetw. rudju, 210 tšetw. auju; **17. Janwar** Dignajes mefšatunga muifšā 115 tšetw. rudju, 362/3 tšetw. auju; **21. Febbruar** Dignajes teefas nammā 185 tšetw. rudju, 210 tšetw. auju; **15. Mai 1873** Dignajes teefas nammā 185 tšetw. rudju, 2092/3 tšetw. auju. Klabatfas nolikums war štru deenu fšabs pagasta waldišchanas fangellejā da- buht redseht.

Dignajas teefas nammā, 14. Dezember 1872. (Nr. 690.) Pag. wezz.: J. Swannitai. Teef. štr.: Untinowšky.

Wiffem, kas dohma Jelgawas reatfšohlā par fšobleneem usfemti tikt, teel zaur fšo šinams darrihts, ka preekšč tam weemeldešchanahs laifs ir nolitis uf 3., 4. un 5. Janwar 1873 preekšč wusdeenas, no pulstien 8 libšs 12. Japeenešs ir: baltas, frustama- un fšoblas šhne. Lauze- neekem heš tam wehš jaufrahda no faweem pa- gasteem atlafšchanas-šhmes, kas leezina, ka ir atlatiti uf fšohlu-aymeklešchanu. **Wehtafas weemeldešchanahs buhs weltigas un ne- tifs weematas!**

Šfohlu-šnfpektoriš Kuhlberg.

**Wenstonehri** teel weemti Kanngthšera eelā Nr. 6. **C. Grünsels.**

**Klaweeru** jeb wiffadas zittas štrudas behrneem tohy dohtas **2** **Reelajā eelā Nr. 14** eekšč fehtas.

Es taggad dšiwēju leelajā eelā, bekker- meifštera **Prachla** nammā. **2** Oberhofteefas adwofahis

**Vorkampff-Lane, jaunafais.**

**Šehni no lanteem,** kas fšetiemes fšoblas aymekle, teel wuhmē un kofē aemti wee Jultis Maafs Jelgavā, waleijas eelā wee tirgus.

**Rabš kallejs,** kas arri proht damfmafšini waddiht un par tam leezibas šhmes war usfrah- dibt, war par Jurgeem 1873 weetu dabuht A- dširē wee Randawas.

**Lohpu lohpejs,**

kas uf tam mahšjees, war uf nabkameem Jur- geem 1873, jeb ja webletohs, **tuhšht** wafah- wigu weetu dabuht **Sawenes** muifšā, Laudoh- nes bahnias draudšē, Widsēmmē. **2**

Kreemu- Latweefchu- Wahju  
**Wardnize**  
 šdehta no Lautas Upgaismohšchanas  
 Ministerijas makša Irht. 30 kap.  
 Pagasta preekščneeki, fšohlotaji un  
 attal wabrdowej, kas wairab ul reifš pief  
 dabu par tehtafu zennu, wee **2**

**J. Deubnera**  
 grahmata bohde Rihgā Kau-  
 eelā Nr. 3.

Nawat tawpa gatiawas un dabumamas wee **J. W. Steffenhagen** un dehta Jelgavā, tā arri wiffas zittas grahmata bohdes:

**Wihlejeet sawus cenaidneekus.**  
 Seemasfwehiku dalwana, ko faweem jaunem draugeem wafneedšs **J. Schwanbergis** II., Preek- lules draudšes fšohlotajs un ehrgelneeks. 20 kap.

**Leonore un Willis**  
 jeb nelaimiga mihleštiba š septinu gaddu karra no Jr. Mekon. Nr tšetrahm bildehm. 20 kap.

**Ta jauna Derriba**  
 ar **Dahwida Dseefmu-grahmatu.**  
 616 un 144 lappas 12nifli. Drukata 1855tā gadd. Makša eefeta 35 kap.

**Kreemu wallodas mahziba preekšč Lat- weefšceem.** Sarafšijis A. Šfkerberg, Išs- draudšes fšohlmeifšteris un ehrgelneeks. 25 kp.

**Septini Dšfštoni, jeb wezza gudriba jaunā gaismā** no Jr. Mekon. (Nr tšet- trahm bildehm). 20 kap.

**Šchis un tas, fweefšs un patš.** Štah- štrini, wafaktas un klewudšefinas jeb finges, farakšitias un fawekletas no J. Bankina, Aif- trankitis fšohlmeifštera un ehrgelneefa. 25 kp.

**Wella grahmata.** Drginalrakšis no Jr. Me- kon. Pirma dalka. 12 kap.



# Basnizas un skohlas sinnas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Basnizas un skohlas sinnahtm uf jaunu 1873. gaddu. Sin-  
nas. Salkasmuftchas basnizas eefwehtifchana. Jauna grabmata.

## Basnizas un skohlas sinnahtm uf jaunu 1873. gaddu.

Basnizas un skohlas sinnas  
Jauna gadda durwis werr,  
Mihlas, pathtamas winnas,  
Dshwes zella mirds un derr!

Tizziba irr sipris enkurs,  
Kad tee behdu wikai krahz.  
Dshwes laiwai ta irr pekturs,  
Kad arr' wikai pahri schlahz.

Mihliba lai krohaus pinnahs,  
Brahlis brahlim rohku fneedi,  
Mihlib's faite seedos tinnahs;  
Palihdshbu nefad leedi.

Zerriba lai muhs pawadda,  
Dshwes zella fpulgo, mirds,  
Jauna paleek ir schi gadda  
Preekä pulst ikweena firds!

„Deewa walfiba lai atrahl  
Pee mums“ — irr schi gaddina,  
Pleschahs, — wiffur mirdseht eefahl,  
Ir pat tumfchä faktina! E. F. S.

## S i n n a s.

Zelgawas gimnasija 19. Dezember bij skohlenu at-  
laifchana. 4 bij gimnasiju zauri gabjuschu un tappa at-  
laisti. Selta medalli dabuja par teizamu latinifku rakstu  
weens no teem, wahreda A. Meyer. Zelgawas gimnasija  
bij beidscht 302 skohleni.

— Zelgawas privat skohlai, kas lihds schim stahweja  
sem fawa direktora Hachfeld kunga, no jauna gadda fah-  
loht buhs par preekschneeku H. Adolphi kungs. Schi  
skohla fataifa skohlenus til tablu, ka tee gimnasijas tre-  
schaja klaste (terzija) warr eestah.

Mihgas klastifka gimnasija gadda beigäs bij 348  
skohleni (24 wairahl nekä pehn). Gimnasiju bij isgab-  
juschu zauri un eefamu noturreja 14.

Behterburgas gubernas semstiba fawa fapulze 11.  
Dezember i. g. stary zittahm lectahm arri to nospreduft,  
ka buhs gabdaht, ka skohlmeisteru konferenzes jau 1873.  
gadda tohp usnemtas.

— „Birsch. aw.“ raksta, ka effoht nodohmä nemts,  
zelt jaunu uniwersiteti Polozka un ne wis, ka agraki doh-  
maja, Witna. Daschi fakta, ka effoht arri no tam run-  
nahs, waj newarretu Lehrpattas augsto skohlu turp aiszelt.

— 17. Dezember Behterburgas lutteru Behtera bas-  
niza tappa kristihts weens tatahrs, leitnants R. no 27.  
kabhineeku diwifstias. Preeksch 6 mehnescheem winsch bij  
uf Behterburgu nahzis un schinni laika wahzu wallodu  
eemahzijeas un arri eepasinnees ar ewang. lutteru tizzibas  
mahzibahm. Ta firds pahrliezinaschana schi agraka tum-  
fibas behna, kas nu lihgfamis bij ewangeliuma gaismä  
tizzis, stiri sakustinajusi wiffus klast effofchus.

— Behterburga pirmo seemas fwehtku deenu, ka no  
fen laikeem to mehds, ta arri schogadd, tiklihds ka Keitara  
seemas pilli pee deewa kalposchanas usfahl to dseefmu  
„Deewa Kungs mehš flawejam“ ar rakleti dewa sismi un  
101. leelo gabbalu schahweens no festungas rikbedami  
wiffu gaisu satrizzinaja. Bakkara no pulst. 6. wifs  
pilsehts bij ar uggunihm gaismohts.

— No Lutrineem. Mufsu basniza stahw wehl buhwä;  
kaut gan wifs leelais darbs, ta tohrna isbuhwe, tappa  
jau ruddeni pabeigts, tad tomehr wiffu basnizas apfohp-  
schanas un isglichtofchanas darbu til uf waffaru warrestim  
pabeiguschu buht un tam fwehtam preekam fwehtu deeniku  
fwehtiht. Tomehr par weenu leetu jau taggad gibbu  
minneht. Mufsu draudse gibbedama jauno, pa-augsti-  
nato basnizas tohrni arri ar jaunu basnizas pulsteni  
puschloht, — jo agrakee 2 pulsteni bij masi un 1 no teem  
jau eeplihäs — fametta, wisseem draudses lohzeekem  
firfnigu dallibu pee tam nemmoht, fawas dahwanas  
preeksch pulstena, ka ka warrejahm to scho waffar ap-  
stelleht un ruddeni list pahwest. Winsch irr leets Bochum-  
mas pilsehta pee Reinuypes, Wahzsemme un irr no leeta  
tehrauda. (Bochumas fabrikis irr tas weenigais, kur  
tahduä pulstenuis leij.) Mufsu pulstenuis maksa Bochum-  
mä 76 dahlderi jeb 86 rubli pehz mufsu naudas, ta tulle  
un atweschana istaisija kophä 28<sup>1</sup>/<sub>2</sub> rublu, ta ka pawif-  
sam maksa 114<sup>1</sup>/<sub>2</sub> rublu f. Ar Deewa palihgu tad nu  
to wezza gadda beigäs dobujahm uswillt jaunaja tohrni,  
ta ka warrejahm pirmos atwentes fwehtkos jaunu basnizas  
gaddu ar jauno pulsteni eefwanniht. Ar preeku nu latru  
reis dsirdam jauna pulstena jauku, tablu tablu dsirdamu  
balsu no fwehtas weetas par wiffu draudsi noliddina-  
mees un tahs zilweku firdis uf augfchu pazillajam. Tohne  
wehl irr skaidraka un skannaka ne ka to pee bronkfas pul-  
steneem dsirdejuschi eefam, un irr arri lohbi fpehziga,

mufsu pulkstenis swerr kahdas 350 mahz. mahzinas jeb pehz mufsu swarra 1 birkawu un 29 mahzinas; augstumis ir pee  $2\frac{1}{2}$  pehdas. Lai tad nu winsch kalpo fwehtata weeta pee mums un tahm nahkamahm pa-audsehm! Weidsamaja laika wiffuwairahf kahf schahdus tehrauda pulkstenus preeksch basnizahm nemt, jo tee isnahf dauds lehtaki un irr atradduschi, ka arri mufsu seemela puffes schahdi pulksteni warbuht wehl labbaki isturr seemas fallu ne ka bronksas pulksteni, Tehrpattä un Pehterburgas basnizas arri tehrauda pulksteni redsami. Kad nu jau taggad no daschahm puffehm mahzitaji, kas dsirdejufchi par mufsu jauno pulksteni, irr sinas luhgufchi, fur un ka tohs warr dabuht, tad zerram ka weenai waj ohtra draudsei tas buhs mihti, kad ihsumä par tahdeem tehrauda pulksteneem sinas pasneedsam:

Fabrika adreffe irr: Bochumer Verein für Bergbau und Gußstahlfabrikation in Bochum (Westphalen).

Pulkstenus tur warr apstelleht pehz schi parahditaja.

Ar kabdu tohni.	Pulkstena augstumis.	Pulkstena swars.	Lehgera eerikite.
a	70 zellas	3900 mahz.	150 dahd.
b	60 "	4968 "	130 "
h	57 "	4100 "	110 "
c	53 "	3300 "	95 "
cis	51 "	2700 "	85 "
d	49 "	2500 "	75 "
dis	47 "	2300 "	70 "
e	$45\frac{1}{4}$ "	2100 "	65 "
f	43 "	1774 "	60 "
fis	41 "	1564 "	55 "
g	$38\frac{1}{2}$ "	1259 "	50 "
gis	$35\frac{3}{4}$ "	1100 "	45 "
a	34 "	909 "	43 "
b	$32\frac{1}{4}$ "	787 "	40 "
h	$30\frac{1}{2}$ "	684 "	38 "
c	29 "	528 "	35 "
cis	28 "	487 "	33 "
d	$26\frac{1}{4}$ "	426 "	30 "
dis	$25\frac{1}{2}$ "	374 "	28 "
e	$24\frac{3}{4}$ "	322 "	27 "
f	23 "	270 "	24 "
fis	22 "	246 "	22 "
g	$21\frac{1}{4}$ "	214 "	20 "
gis	$20\frac{1}{2}$ "	182 "	18 "
a	$19\frac{1}{2}$ "	161 "	17 "
b	$18\frac{3}{4}$ "	140 "	16 "
h	17 "	107 "	14 "
c	$16\frac{1}{4}$ "	96 "	13 "
	$15\frac{1}{2}$ "	$85\frac{1}{2}$ "	12 "
	$14\frac{1}{2}$ "	69 "	10 "
	14 "	59 "	8 "

To lehgera eerikiti, kad negribb warr pamest un katre patš mahja list taifih.

Ta makfa tohp ta aprehkinata:

- 1) par pulkst. lihds 200 mahz. swarra if par mahz. zinu 8 fudr. grafchi.
- 2) p. p. no 201—300 m. if par mahz. zinu  $7\frac{1}{2}$  fudr. grafchi.
- 3) p. p. no 301—30,000 m. pa  $6\frac{1}{2}$  fudr. gr. no mahzinas.

5 tuelles mahzinas irr 6 freew. mahz.

Us 5 gaddi tohp galwofchana dohta.

Fabrikis tohs apstelletus pulkstenus peefuhtha waj pa dselszaku waj pa uhdeni (kas isnahf lehtaki) lihds Pehterburgai, Ribgai waj Leepajai.

Pee apstelleschanas irr ja-udohd ta tohne, kahdu gribb.

Tehrauda pulksteni isnahf pus til dahrgi, ka bronksas pulksteni.

Si Jaun-Swirlaufas. Birmden 18. Dezember 1872. bij Jaun-Swirlauneehem un Krohna Salgaleescheem jauka gohda un preeka deena, jo minnetä deenä kua winnu jaunais skohlas nams eefwehtihis. Lai gan jau Latw. aw. dauds pahf skohlu eefwehtifchanahm irr sinnohtis un stahstihis, tad tomehr zerru, ka tahdas sinas pahf tautas skohlu zelschanahm, zaur kurrahm ween spehjam garrigu un laizigu labflahfchanu mantoht, gan katriš ihstis Latweetis labprahht un labbaki pahf zittahm sinahm laffihš, preezadamees ka Latweefchi, zaur katre jaunubuhwetu skohlu, sohli tahlahf us garra attibstifchanas un apgaismoschanas zella irr spehrufchi. Gribbu tadeht drufzin plafchaki schihš skohlas eefwehtifchanu un paschu nammu aprakstih.

Nams warbuht kahdus tšhetredesmit sohkus garfch un un warbuht pufs til plats ar wairahf ka diwidefmit lohgeem, jauka weeta usmuhrehtis, no tahlenes ka arri klahumä apluhkohts lohti jauki isskattahš. Skohlas istabai irr garram feena pahretaisita, kurra wiffu to skohleneem eerahditu gallu us diwi lihdsigahm dalkahm pahrschfir, weena puffe preeksch puifeneem, ohtra preeksch meitenehm; katra istabo teef no diwi leelahm lampahm gaismota. Benki un galdi irr arridsan teizami taifiti, melni nomahleti ar farkanu strihpi us septinahm weetahm pahrwilkti, kas kattram skohlenam weetu aprohbescho, un appalschä dehlis preeksch grahmatu un zittu skohlas riklu nolifschanas; pee feenahm karrajahš diwi semmes kahrtis no Sidow un stuhri skohlotaja kateders; abbas istabas teef no diwi dselsu krahsnehm silditas. Augschä atrohdaš wehl diwi leelas behnina istabas, gandrihs täpat ka skohlas istabas eeriktetas, weena preeksch puifeneem, ohtra preeksch meitenehm par gukkamahm istabahm.

Skohlotajam arri irr labbas un derrigas istabas. Tif dauds par skohlas eerikiti! Taggad arri par eefwehtifchanu kahds wahrds:



Kad minnetä deenä weesu pulks, kahdi 600 zilweli, wiffas ruhmes peepildija un faulite arri jau labbi augfti patezzejusees, tad ffolhotajs Th. Beckmann l. 165. dseefmu is Kursemmes wezzahs dseefmu gramatas lihds ar fafulzejuscheem weeseem nodseedaja. Tad ufstahpa zeen. Salgales mahzitajs Conradi l. katederi un turreja runnu pahr l. Rehn. gr. 8, 29. ifstahfidams, ka arri fchis nams no fchih's deenas buhschoht ta weeta, fur ta Kunga wahreds taps pagohdinahs; walstei te tapschoht turpmaki gohdigi un derrigi wihri audfinati, kurrem tehwssemes mihlestiba te tapschoht eedehftita firdi; basnizai te klubschoht Deembihjigi draudses un basnizas lohzeleki audfinati, kas ar fawu labbu kristigu wefchanohs warreschoht zitteem par preeksch-sihmi derreht. Us to tad mahzitajs fcho ffolhlu Deewa wahreda eefwehtija; wehl beidscht ffolhotaju pamuddinadams ar uszibitibu un pazeetibu behrnus mahziht un beidsa ar Deewa luhgshanu.

Tad ffolhotajs Beckmann l. mahzibas krehsla fahpis pecluhdsa to wiffumarreno Kungu un Deewu, wianam par fargu un waddu buht, kamehr tas pehdigais stundas fitteens winnu no fchi darba lauka prohjam faulfschoht. Luhdsa arridfan zeen. Salgales mahzitaju, wianam, kas wehl ar fchih's puffes ceraschahm un laudihm fwefeh, ar fawu palihgu un padohmu flahst flahweht. Liffa fanahfuschcem behrneem tohs wahrdus pee firds: „Effeet palaufigi faweem wadditajeem!“

Luhdsa arridfan beidscht pagasta waldbibu to ufstizzibu, fo winfeh us wianas turr, tam arridfan rahdiht, tad, ja tas ta Kunga prahts buhschoht, winfeh no fchi pagasta un fchih's ffolhas abtraki neschirshotees, kamehr tam Kungam us wianu fazzihst patiks: „Til tahl — un ne tahlahl.“

Tad beidscht Jaun-Swirlaukas pagasta wezzakais B. Hartmann ifstohstija, ka ar buhwes darbeem gahjis. Pateizahs pagasta weetneekem, kas wianam ar Salgales pag. wez. Freymann to darba waddifchanu ufstizzejuschi un par pilnu pretti nehmufochi; pateizahs arri amatneekem, ka darbu labbi dsinnufchi, ka arridfan wiffcem, kas ween pee buhwes darba palihdfigu rohlu fneegufchi jeb derrigne padohmus dewufchi. — Tad dseedaja to dseefmu: „Lai Deewu wiffi lihdi“ un klauftaju leela dalka us mahjam atgreeshs. — Bet leels pulks palikka wehl lohpa, daschadi jauki to deenu lihds pat wehlam walfaram parwaddidami. Pastarpahm tappa runnas turretas, kurras te ihfumä peeminneschu.

Pirnu runnu turreja Nahrnu fainneels is Leel-Seffawas, noscheloja ka ffolhotajs Beckmann l. no winneem fchlihrees un wehleja labbas laimes jaunä weeta un pagasta.

Tad Krohna Wirzawas pagasta wezzakais Aufmann ifteiza fawu wehleschanohs, ka pagastu ffolhas behrni, kas ilgi nespelj ffolhas apmekleht, lai til gruntigi taptu mahziti latwifka walloda un netaptu kameti ar zittahm wallodahm. Tahdeem ffolheneem, kas ilgali un augfta-

kas ffolhas eefpehj apmekleht, finnam's arri Kreewu un Wahzu walloda wehlejama.

Gutmann l. is Jaun-Swirlaukas runnaja par to, ka Latweefchi gan jau labbu fohli us preekschu spehrufchi un ka ja tee tuhltoschi un atkal tuhltoschi, kas sem falkahm wellenahm duf's, no fawahm kappenehm peejeltohs, ka tee gan brihnitohs un ka meega fawas azzis trihtu, bet ka tomehr mums nau jaleppojahs, bet tikkufchi wehl us preekschu jasteidsahs.

Tad J. Hartmann l. eepreezinahs zaur to, ka Beckmann l. apnehees ihfaka laika dseedaschanas beedribu dibbinahst, ihfi bet fpehzigi runnaja, dseedaschanas preeku nemainibu un winnas fpehku teidams.

Diekmann l. wehl kahdus wahrdus pahr ffolhotaja gruhlu amatu runnadams, pamuddinaja wezzakus tikkufchi un notaf behrnus ffolhla raidiht un teem to dahrgu mantu, fo teem fur dohd, ne-aifturreht.

Beidscht Riploht l. pateizahs weeseem, kas no tur' un tahleenes bij nahkufchi pee fcheem fwehtkeem dallibu nemt. Ta tad wiffi preezigi fchlihrah's. J. D.

### Salkasmuischas basnizas eefwehtifchana. \*)

Behz pufsohtra gadda ilga publina, gahdaschanas un gaidifchanas panahza Salkasmuischas draudse to preeku, ka warreja fawu pahbuhweku basnizu 29. Oktober ifg. g. eefwehtiht. Swehtku deenu peedfihwoht bij neween zeen. basnizas preekschneeziba un aplahrteju draudschu mahzitaji atsteigufchees, bet arri zeen. Kursemmes general-supdt. l. un Dohbeles apr. prahwesta l. un weens mahzitajs no Widsemes, kurri lihds ar draudses mahzitaju fwehtku deenu ta isrihloja: Pulsten 10. no rihta fafulzejahs mahzitaja muifcha minnetee weefi, basnizas pehrminderi, ffolhas behrni un Salkasmuisch. dr. dseedataju beedriba. No turrenes dewahs wiffi us basnizu. Dseedataju beedriba gahja papreekschu to dseefmu: „Al kaut man tuhltosch mehles buhtu“ dseedadama un fawu jauki ifschuhtu beedribas karrogu pirnu reifi wizzinadama, par fo Latweefchu awiles 49. Nr. bij laffams. Tas bij zaur mahzitaja Schaad l. gahdaschanu nule gattams tizzis. Mahzitajs to beedribai pafneegdams, ta fihmes un wirs-rakftu ifstahfidams ikweenam ufauza, kas pee fchi karroga beedrofees, tam Kungam dseedahst, kamehr ween dsihwo, par fo weens no dseedatajeem beedribas weeta ar firsnigeem wahrdem, apgahdatajam un ifschuwejahm — trim Schaad kundf. — ka arri wifs lohris ar 4 balfigu 92. Dahw. ds. Deewa gohdam dseedahst fohlidamees pateizahs. Paffat dseedatajeem gahja basnizas preekschneeziba un mahzitaji, teem paffat basnizas pehrminderi un ffolhas behrni ar basnizas leetahm. Pee basnizas atnahkufchus fagaidija fafulzejusees draudse. Nu wiffi, kad

\*) Schis rakfts ir notawehts eefsch zerribas, ka zitta fpalwa to derrinabs.

no basu. preefchneezibas basniza atflehgta bij, dewahs eefschâ, tur ehrgetu skanna sagaidija. Pehz nodseedatas 652. dseefmas zeen. generalsuperdent f. no altara ar speh-zigeem wahrdeem basnizu un draudsi apfweifdams ikweenu klabtubdamo usajzinaja wispirms Deewam flawas uppurus atnest, kas no sawas debbes augstibas stary zittahm labbahm un pilnigahm dahwanahm, ko winsch no schela-stibas notikt leel, arri ar tahdu jauku Deewa nammu apgahdajis. Scho dahwanu pateizigi wallaht usflubbina-dams, kas tad notiks, ja draudse basnizâ nahls pasemmigi to Kungu peeluhgt garrâ un pateefbâ, eefwehtija winsch basnizu libds ar winnas peederrumeem eefsch ta trihswee-niga Deewa wahrda. Us to dseedataji nodseedaja 66. Dahw. ds.: „Gawilejeet tam Kungam wiffa semme“ — no Möring. Pehz tam zitti mahzitaji ikweens ar ihpa-schi iswehleteem bihbeles wahrdeem draudsi usrunnaja, kurrôs tee nowehleja, lai basniza pastahwetu draudsei par dwchfeles swehtibu, un lai to ta tanni it ihpafchi steig-tohs mekleht. — Nu fahkabs deewakalposchana, ko drau-dses mahzitajs papreefch Latweefchu un tad Wahzu wal-lodâ noturreja. Spreddikis bij par tahs swehtdeenas ewangelijuma wahrdeem. Pehz noturreta spreddika un us wihru balsim nodseedatas 4 balfigas dseefmas: „Zellees un tohpi apgaismota“ — no Palmer — mahzitajs drau-dses wahrda pateizahs zeen. basnizas preefchneezibai, buh-wes isweddajem, amatneekem, strahdneekem un ikweenam draudses lohjeklim, kas pee basnizas taifschanas un ap-koypschanas puhlejufchees. Pulksten 1<sup>1/2</sup> bij Latweefchu deewakalposchana beigta un fahkabs Wahzu, ko arri zeen. generalsuperdent f. afflahja. — Dseedataju beedriba arri pee tahs dallibu nemdama kolektes mahzifli ar jauktu kohri un to dseefmu: „Tröstet mein Volk“ — ar wihru kohri pehz tizzibas apleezinafchanas nodseedaja. Deewakalpo-schana beidsiht pullstenis 4 pehz pused. pasluddinaja. Bas-nizas apmekletaji dewahs preezigi us mahjahm, bet dsee-dataju beedriba us fsholas nammu, tur ta wehl sawa kar-roga swehtku deenu ar dseefmahm un jaukâ preekâ no-turreja. —

Beidsiht gribbu peeminneht, kahdas pahrlabboschanas basnizai zaur pahrbuhwi notikluschas. Bezza tohrna spizzums kkuwa no-ahrdihts, pee basnizas peelaisis un jauns, flais, pehz Gohu wihsi 150 pehdu augsts tohr-nis usbuhwehts. Drehklambari, kas papreefchu basnizâ bij, irr ahrpuffe dauds plaschaki peebuhweti. It ihpafchi basnizas eefschliga eerikte irr zaur pahrbuhwi dauds jaukaka un ruhmigaka tappufi. Kahdas 10 pehdas no seenahm eet pihleru rinda, us kurreem labbi kohri dibbinajahs. Kohri, basnizas krehfli, lohgi, durwis un wiffi lohka isstrahdajumi gar greesteem irr ar ohsola pehrwi mahleti. Turprettim pihleri, fillipelleki, tapat arri blekka krahsnes, kas wehl rekti Kursemmees lauku basnizas rohdamas.

Mugfchpuffe piblereem stary ohfcha un fillipelleko pehrwi irr balti gips figuri peetaifiti, kas wihna lohka lappas lihds ar ohgahm preefchâ stahda un aylam jauki isskattahs. Kanzele un altaris irr no ohsola lohka un tiks lakereti. Altara galds un ahrpuffe altara trellineem ta kants irr ar purpur farkanu, dahrgu plihfch drahnu apwillti. Altara grihdu fedi wispahri tepdekkis, ko zeen. Salkas muishas greseene un winnas freileenes basnizai par dahwanu iifchu-wufchas, wirs kurra eefsch ohsola lappu un pulku frohna ar pehrwehm iifschuhts krusst atrohdahs. Bes tam wehl basnizai eefwehtifchanas deenâ irr fchekinlotas daschas zit-tas leetas un stary tahm arri no draudses mahzitaja weena leela, wairahf kâ diwi simti gaddu wezza, ar iifstahstifcha-nahm apgahdata Wahzu bihbele, eefecta lohti gresni un ar selta figuri — Kristus pee krusst — us kreifsa wahla. Tapat arri weens draudses lohjeklis irr basnizai dahmi-najis ihpafchu tahpeli ar to wirskraftu: Zak. 2, 10. Ugg. 2, 10. 2. Laif. gr. 6, 17—21. Altara bilde kâ arri daschas zittas bildees preefch basnizas igresnoschanas teel Wahzsemme apgahdatas no wiffas draudses mihlesti-bas dahwanahm. — Lai Deews palihds draudsei zaur to mihlestibas parahdischana pee sawa Deewa namma tahdu Deewa mihlestibu eemantoht, ka reis winsch to tai leelâ deenâ sawas muhschigôs un wiffu jaukâdôs mahjoktôs warretu usæmt!

M. Lading,  
fshlmst. Seffawâ.

### Zauna grahmata.

Annas basniza. Zelgawas Latweefchu firds weetina, kâ zehlfes, ko peeredsejusi, kahda taggad. Ba weenai weetai falikka M. Conradi, Zelgawas Latweefchu rihta mahzitajs.

Schi grahmata, kas no pat wezseem laikeem fahldama gaischi iifstahsta wiffas tahs sinas, kahdas par Zelgawas Annas basnizu atrohdamas, turklaht aprakstidama wiffus tohs Deewa namma jaukumus, un glihtahs basnizleetas, ar ko draudses mihlestiba no fenneem libds pat jaunakeem laikeem sawu mihlu Deewa nammu pusch-kojufchi un apdahwinajufchi — buhs ne til ween Zelga-was latweefchu draudses lohjekleem mihla, bet kâ muhsu tehwijas basniz stahstu gabbalu to labprahf palassisees arri dauds zitti. Kad nu wehl dsirdam, ka wiffa fchihis grahmatinas eenahfchana irr atwehleta muhsu galwas pilfehsta latweefchu basnizai par labbu, ka warretu tur pee ehrgetu kohra waijadfigas isbuhwes un glihtofchanas is-darriht, tad jo wairahf wehlam grahmatinai dauds mihlu lassitaju. Grahmata malfa 20 kap. un buhs wiffas grahmatu bohdes dabujama.

S.

Latw. Awifchu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No zensures atwehlehts. Ribgâ, 3. Janwar 1873.

Drucklahs pee J. W. Steffenhagen un dehlu.